

HRADNÉ MÚZEUM VO FILÁKOVE

Hlavná ul. 14., 986 01 Filákov

Správa o činnosti HMF v roku 2015

A, Riadenie organizácie, organizačné a personálne zabezpečenie

Hradné múzeum vo Filákově (HMF) vzniklo v roku 2007. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom napojená na rozpočet mesta Filákov od začiatku r. 2008. Koncom roka 2011 boli k HMF pričlenené ako oddelenia Mestská knižnica vo Filákově a Novohradské turisticko-informačné centrum. Inštitúcia si zachovala pôvodný názov, ale od 15. decembra 2011 vykonáva popri múzejnej činnosti a ochrane kultúrneho dedičstva aj knižničnú činnosť a poskytuje aj turisticko-informačné služby. Zlúčením dostala do správy aj ďalšie dve budovy, takže od decembra 2011 spravuje okrem hradného areálu, časti Vigada (mestské múzeum s depozitármi vo dvore) aj druhé krídlo budovy (divadelnú sálu s prislúchajúcimi priestormi), i areál Novohradského turisticko-informačného centra. Po reorganizácii HMF zabezpečuje správu 2,6 hektárového územia v centre mesta a budov troch komplexov s celkovou rozlohou vyše 2.000 metrov štvorcových.

Hlavná činnosť HMF sa člení na dve oblasti:

1. Hospodársko-správna činnosť zabezpečovaná pre všetky oddelenia riaditeľstvom HMF
2. Odborné činnosti zabezpečované tromi oddeleniami:
  - a, múzejná činnosť a ochrana kultúrneho dedičstva – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum
  - b, knižničná činnosť – Mestská knižnica
  - c, poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Na svoju činnosť môže HMF používať aj zisk z podnikateľskej činnosti po zdanení v rozsahu oprávnenia schváleného zriaďovateľom (malá predajňa suvenírov na hrade a v NTIC).

Najvyšší evidovaný počet úväzkov v roku 2015 bol 11,5 a zamestnancov 12 vo fyzických osobách, väčšina v kumulovaných funkciách.

Múzejná činnosť		Knižničná činnosť		Turisticko-informačné služby		Hospodársko-správna činnosť	
Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb	Počet úväzkov	Počet fyzických osôb
5,5	7*	2	2	1	2*	2	2

* Jedna zamestnankyňa pracovala na pol úväzku ako odborný zamestnanec múzea - lektor a na pol úväzku ako referentka cestovného ruchu NTIC.

V marci roku 2015 nastali zmeny v organizačnej štruktúre zamestnancov, nakoľko do funkcie riaditeľa bola zvolená zamestnankyňa múzea, archeologička - referentka cestovného ruchu. Jej miesto zaujala nová osoba s kumulovanými funkciami, na pol úväzku ako referentka cestovného ruchu, na pol úväzku ako kurátorka-lektorka, ktorá má na starosti zároveň aj spracovanie múzejných zbierok v centrálnej evidencii múzejných zbierok a aktívne spolupracuje pri editovaní mestských novín - Fil'akovské zvesti. Jedna z dlhodobo zamestnaných lektoriek na hrade sa od marca 2015 zamestnala na celý úväzok (predošlé roky bola zamestnaná na 0,5 úväzok). Preto ku koncu roka 2015 bol evidenčný počet zamestnancov 12 vo fyzických osobách.

Kurátormi zbierok boli v r. 2015: riaditeľka - archeologička, referentka cestovného ruchu - kurátorka-lektorka a mimo turistickej sezóny aj ďalšia lektorka z hradu. Cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci zabezpečilo HMF troch pomocníkov z kruhu nezamestnaných v rámci projektu „Podpora zamestnávania UoZ“, ktorí vypomáhali v Mestskej knižnici a na Fil'akovskom hrade (v termíne marec - október 2015). Jedna z adeptiek od októbra 2015 zaujala horeuvedené miesto referentky cestovného ruchu - lektorky. V knižnici bola zamestnaná aj pomocná administratívna pracovníčka s vysokoškolským vzdelaním cez projekt ÚPSVaR "Vykonávanie aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb" (júl - december) a v rámci toho istého programu aj upratovačka (august - december). V rámci projektu ÚPSVaR *Vykonávanie aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby* bol zabezpečený dozor hradného areálu a areálu MVM pomocou dvoch UoZ.

Hromadné kumulovanie odborných a všeobecných funkcií neprispieva kvalite vykonávania zverených úloh, ale za daných podmienok fungovania je jedinou možnou alternatívou. Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času väčšiny pracovníkov kvôli víkendovým službám na hrade znemožňuje konanie spoločných pracovných porád, ale personálne nedostatky sa prejavujú hlavne na oddelení múzejnej činnosti a na oddelení

turisticko-informačných služieb. NTIC môže zabezpečiť otváracie hodiny pre turistov len počas pracovných dní, v čase medzi 8:00-16:00, pričom najviac turistov prichádza do mesta cez víkend. Závažnejším problémom však je minimálna možnosť vykonávania vedecko-odborných aktivít, čo by malo byť jedným z priorít múzejnej činnosti. Jedinou školenou zamestnankyňou v odbore je riaditeľka múzea - archeologička. Nie len k rozvoju, ale najmä k prijateľnému fungovaniu by inštitúcia potrebovala zamestnať aspoň jedného odborníka - historika, reštaurátora alebo etnografa najmenej na polovičný úväzok.

B, Múzejná činnosť a ochrana kultúrneho dedičstva – Hradné múzeum a Mestské vlastivedné múzeum

I. Ochrana zbierkového fondu a zverených budov

V roku 2015 z vlastných zdrojov zabezpečilo HMF opravu schodiska Mestskej knižnice, vedúcej na balkónovitou lóžu ("kakasülő"), kde po rozobratí starej železnej konštrukcie so sedadlami zariadilo moderný detský kútik. Doplnilo sa osvetlenie, regály na knihy, koberec, sedacie vaky a ochranné drevené zábradlie. Z vlastných prostriedkov zabezpečilo HMF aj výmenu starých okien s kovovým rámom v centrálnej sále priestoru knižnice na plastové, s cieľom ušetrenia výdavkov za vykurovanie miestnosti. Vymenili sa aj bočné dvere vedúce na nádvorie knižnice.

Takisto z vlastných prostriedkov sa zakúpil materiál na závesný systém do výstavných priestoroch HMF, na 4. a 5. podlaží Bebekovej bašty, ktorého montáž zabezpečila inštitúcia svojpomocne. Závesný systém slúži na ľahšiu a bezpečnejšiu inštaláciu exponátov a doplňujúcich informačných panelov dočasných výstav.

Hradné múzeum vo Fiľakove naďalej nemá vlastnú konzervátorskú resp. reštaurátorskú dielňu a inštitúcia nemala ani možnosť zamestnávať odborníka s patričným vzdelaním. Tieto úlohy zabezpečuje HMF dodávateľsky. V rámci úspešného projektu zo získanej dotácie z Ministerstva kultúry SR sa podarilo zakonzervovať 222 ks kovových predmetov z archeologického výskumu Fiľakovo - Dolný hrad 2015 (5. etapa), ktoré sa v blízkej budúcnosti stanú súčasťou rozšírenej stálej expozície múzea.

Na zabezpečenie bezpečnosti výstavných priestorov HMF v Bebekovej bašte, a tiež aj exteriéru hradu, sa inštaloval bezpečnostný kamerový systém, financovaný z dotácie MK SR. Nakoľko sa plánuje otvorenie Bebekovej bašty návštevníkom počas celého dňa (nie len etapovite pre skupiny turistov), postupne sa pracuje na zabezpečení priestorov a vystavených

zbierkových predmetov (počas roka 2016 sa inštitúcia zamerá na prekrytie voľne stojacich exponátov).

Vybavenosť priestorov HMF (Bebekova bašta a Mestské vlastivedné múzeum) elektronickým protipožiarnym systémom (EPS) a elektronickým zabezpečovacím systémom (EZS) a kamerovým monitorovacím systémom (KMS) v r. 2015:

	Plocha [m²]:	EPS:	EZS:	KMS
	Stav 2013			
Expozičné priestory:	360,52	áno	áno	čiastočne
Výstavné priestory:	312,69	čiastočne	áno	čiastočne
Depozitárne priestory:	127,50	nie	áno	nie
Pracovne:	79,49	nie	áno	nie
Iné priestory:	315,45	nie	čiastočne	čiastočne
Spolu:	1195,65			

II. Akvizičná činnosť (nadobúdanie zbierkových predmetov), odborná evidencia, revízia zbierkového fondu

Komisia pre tvorbu zbierok HMF zasadala v r. 2015 raz. Zbierky HMF sa rozšírili o 134 nových prírastkov (198 kusov), z toho bolo 27 (38 kusov) získaných kúpou, 93 (146 kusov) darom a 14 (14 ks) vlastným výskumom. Celkový zbierkový fond obsahoval ku koncu roka 2015 9.301 kusov zbierkových predmetov vedených pod 2.293 prírastkovými číslami. Ďalšia časť zbierok prevzatých od právneho predchodcu inštitúcie, Mestského vlastivedného múzea, je stále vedená v Registračnej knihe HMF.

	Prírastky spolu:		Kúpa:		Dar:		Vlastný výskum:		Prevod:	
Odbor:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	prír. č.:	ks:	Prír. č.:	ks:
Archeológia	14	14	0	0	0	0	14	14	0	
História	116	180	25	36	91	144	0	0	0	0
Etnografia	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0
Dejiny umenia	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Spoločenské vedy spolu	134	198	27	38	93	146	14	14	0	0
Zoológia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prírodné vedy spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRÍRASTKY SPOLU:	134	198	27	38	93	146	14	14	0	0

V rámci akvizičnej činnosti sa do zbierkového fondu múzea dostali prevažne smaltované nádoby, vyrobené v miestnom závode Kovosmalt. Medzi prírastkami z odboru archeológia sa nachádzajú predmety z archeologického výskumu Fiľakovo - Dolný hrad 2011, 2012. Okrem iného, sa do zbierky dostali staré hodnotné fotografie zachycujúce spoločenské dianie v meste v 2. pol. 20. stor., 3 vzácne sklenené negatívy fiľakovského hradu, rímskokatolíckeho kostola a mesta zo zač. 20. stor. Podrobný zoznam týchto predmetov sa nachádza v Zázname zo zasadnutia pre tvorbu zbierok č. 1/2015.

Odborne skatalogizovaných bolo v roku 2015 124 ks zbierkových predmetov (prevažne z odboru história) a v dokumentačnom systéme ESEZ bolo v prvostupňovej evidencii spracovaných 198 ks zbierkových predmetov. Kým v roku 2014 mala inštitúcia druhostupňovo spracovaných len 57,80% svojich zbierok, v roku 2015 sa spracovanosť mierne zvýšila na 58,79 %. Inštitúcia postupuje s katalogizáciou pomaly kvôli nedostatku odborného personálu a kvôli hromadne kumulovaným funkciám zamestnancov. Situáciu sa snaží HMF preklenúť presnými popismi zbierkových predmetov v prvostupňovej evidencii.

Celkový počet kníh v elektronicky evidovanej odbornej knižnici HMF vedenej v programe KIS MASK bol ku koncu roku: 4049 ks. Knižničné jednotky sú označené čiarovými kódmi a informácie o knižnici sú on-line prístupné cez internetovú stránku Slovenskej národnej knižnice.

III. Expozičná a výstavná činnosť, pohyb zbierok

V Bebekovej veži má HMF sprístupnené dve stále expozície: archeologicko-historickú s názvom "Stáročia Fiľakovského hradu" a paleontologickú s názvom "Pozostatky vyhynutých stavovcov v okolí Fiľakova", v Mestskom vlastivednom múzeu stálu expozíciu s názvom: „Od fiľakovskej palmy k svetoznámemu kohútovi“. V roku 2015 sa v HMF nainštalovalo 10 výstav vo vlastných priestoroch (HMF, MVM, MK).

Expozície HMF v roku 2015:

Názov expozície	Adresa	Rok	Druh	Úpravy	Katalóg
-	-	-	-	-	-

Výstavy HMF v roku 2015:

	Názov výstavy:	Autori:	Miesto inštalácie:	Trvanie:	Pôvodnosť:	Odbor:	Plocha:
1.	Hrad svetov VII.- "Medvešský fotomaratón 2014"	kol. autorov	Hrad - Bebekova veža - 4. a 5. podlažie	13. 3. 2015 – 10. 5. 2015	prevzatá	prírodoved.	232
2.	Hrad svetov VII.- „Moje svety“ "Očami inak" "Pohoria Grécka"	János Török János Hír András Zupko	Galéria Mestského vlastivedného múzea	13. 3. 2015 – 10. 5. 2015	dovezená zo zahr.	spoločenskoved.	47
3.	„Naša budúcnosť v našej minulosti“	Katarína Király	Hrad - Bebekova veža - 4. a 5. podlažie	16.05. 2015 – 13.09. 2015	Dovezená zo zahr.	spoločenskoved.	232
4.	„Kamenári – kamenné kvety“	Attila Agócs	galéria Mestského vlastivedného múzea	16. 5. 2015 – 07.08. 2015	vlastná	spoločenskoved.	47
5.	„Smaltované umenie“	kol. autorov	Hrad - Bebekova veža - 4. a 5. podlažie	23.09. 2015 – 15.11. 2015	prevzatá/d ovezená zo zahr.	spoločenskoved.	232
6.	„Umenie remesiel“	Viktória Tittonová	Galéria, Mestské vlastivedné múzeum	14.08. 2015 – 16.10. 2015	vlastná	spoločenskoved.	47
7.	"Momenty zo života"	Tímea Mihalidesová	Galéria, Mestské vlastivedné múzeum	23.10. 2015 – 11.12. 2015	vlastná	spoločenskoved.	47
8.	"Odkaz stratenej generácie"	K. Jambrichová	Mestská knihnica	19.11.2015 - 30.11.2015	vlastná	spoločenskoved.	49
9.	„Hasiči“	G. Longitano	Mestská knihnica	26.11.2015 - 11.03.2016	prevzatá	spoločenskoved.	47
10.	„Vianoce s Betlehemom“	Viktória Tittonová	Galéria, Mestské vlastivedné múzeum	16.12.2015 - 26.02.2016	vlastná	spoločenskoved.	47
SPOLU: 10 výstav							

Výstavný program múzea bol zameraný na rôzne oblasti múzejnej práce od prírodných vied, cez históriu a národopis až k dejinám umenia a súčasnému umeniu. HMF zorganizovalo múzejnopedagogické programy počas celého roka tak k výstavám v Bebekovej bašte ako aj v MVM – programy pripravil: Marian Mesiarik, múzejný pedagóg inštitúcie. Zbierkové predmety HMF boli použité na dvoch výstavách inštitúcie.

Celková návštevnosť hradu a stálych expozícií za posledných osem rokov:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fil'akovský hrad a expozícia	16.542	20.332	16.441	18.915	16.491	16.953	20.714	20.851
Expozícia a výstavy MVM	789	2.532	792	567	3 613	3.054	1956	2359
Hrad a Mestské múzeum spolu	17.331	22.864	17.233	19.482	20.104	20.007	22.670	23.210

Vývoj návštevnosti a výnosu zo sprístupňovania hradu za posledných osem rokov:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celková návštevnosť hradu	16.542	20.332	16.441	18.915	16 491	16.953	20.714	20.851
Platiaci návštevníci	14.342	13.828	14.123	14.156	14.422	12.871	16.468	17.288
Výnos	17.734	20.467,4	21.001,9	23.551	26.810,4	23.835	29.958	30.944
	€	€	€	€	5 €	€	€	

Turistická sezóna na hrade v roku 2015 bola od založenia HMF doteraz najúspešnejšia. Počet platiacich návštevníkov v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 narástol o 5%. Celkový počet neplatiacich návštevníkov bol na hrade a v Mestskom vlastivednom múzeu: 5085. Do tohto počtu sú zarátaní všetci návštevníci do 6 rokov a nad 70 rokov (podľa platného cenníka), hostia mesta (delegácie, členovia súborov vystupujúcich v meste), návštevníci podujatí HMF s voľným vstupom - vernisáže výstav a Noci múzeí, a podľa osobitnej dohody s vedením OZ Koháry aj návštevníci hlavného sobotňajšieho programu Historických hradných hier, ktorí mali po prenajatí areálu občianskym združením voľný vstup na hrad počas trvania podujatia (v rámci marketingu inštitúcie). Študenti a pedagógovia škôl, ktorí si zakúpili ročné permanentky z kultúrnych poukazov MK SR, sú započítaní raz ako platiaci a pri ostatných návštevách ako neplatiaci. Výnosy generované využívaním kultúrnych poukazov nie sú vykázané v príjmoch získaných zo vstupeniiek, sú zahrnuté medzi finančné prostriedky získané zo štátnych grantových systémov pri prehľade projektov.

IV. Vedecko-výskumná, metodická a prednášková činnosť

V r. 2015 riešilo HMF štyri vedecko-výskumné úlohy:

Názov úlohy:	Riešitelia:	Trvanie:	Odbor:	Výstup:
Archeologický výskum na polohe Fil'akovo - Dolný hrad (5. etapa)	Mgr. Viktória Tittonová, PhD.	01.07.2015 - 30.12.2015 dlhodobá úloha od r. 2011	archeológia	Akvízia, články v odb. tlači, odb. prednášky
Archeologický výskum - dozor na stavbe "Polyfunkčný objekt"	Mgr. Viktória Tittonová, PhD.	14.04.2015 - 31.05.2015	archeológia	Výskumná dokumentácia
Záchranný archeologický výskum na stavbe "Prestavba synagógy na multikultúrne priestory"	Mgr. Viktória Tittonová, PhD.	24.06.2015 - 31.10.2015	archeológia	Pasáž v monografii
Medzinárodná konferencia "Za Boha, Kráľa a Vlast!"	Gábor Illés, Marian Číž	23.-24.09.2015	história	Konferencia, zborník

V roku 2015 sa v rámci úspešného projektu podaného v dotačnom systéme MK SR zrealizovala 5. etapa výskumu na polohe Fil'akovo - Dolný hrad. Výskum prebiehal v spolupráci Archeologického ústavu SAV a HMF v období 1.07.2015 - 30.09.2015 a v rámci Tábora skrášľovania hradu sa ho zúčastnili aj žiaci vyšších ročníkov ZŠ a žiaci stredných škôl zo Slovenska a Maďarska a tiež študenti archeológie z Univerzity ELTE v Budapešti v rámci druhého ročníka letného archeologického tábora. Pomocných robotníkov, geodetické zameranie plochy a konzervovanie archeologických nálezov zabezpečilo múzeum zo získanej dotácie z MK SR. Primárnym cieľom bolo doskúmanie nálezových situácií v rámci pravekých sídliskových vrstiev na úseku 3 – 7 m Sondy I/11 a lokalizácia tzv. "Vodnej bašty" vonkajšieho opevnenia hradu. Pozostatky bašty sa žiaľ nenašli, odkryla sa len deštrukcia kamenného muriva. Spoluriešiteľkou výskumu a spoluautorkou Výskumnej dokumentácie bola riaditeľka HMF, Mgr. Viktória Tittonová, PhD. Výstupom výskumu bola prednáška na pracovnom stretnutí archeológov v Bratislave, odborná publikácia v ročenke Dornyay Béla Múzeum Évkönyve 2015 a populárno-vedecký článok v ročenke Várak, Kastélyok, Templomok 2015 (R. Malček - V. Tittonová). V rámci publikačnej činnosti vyšiel aj článok v časopise Slovenského národného múzea - Múzeum, o skúsenostiach s výskumnou činnosťou v múzeu z oblasti archeológie (V. Tittonová).

Ďalšie archeologické výskumy ("Polyfunkčný objekt" vo Fil'akove, "Prestavba synagógy na multikultúrne priestory" v Lučenci) sa realizovali v spolupráci HMF (Tittonová) a Novohradského múzea a galérie v Lučenci, pod vedením Mgr. Ivety Kaczarovej. Výstupom druhého uvedeného výskumu bol príspevok z Výskumnej dokumentácie v publikácii s názvom "Lučenec - Synagóga v premenách času".

Medzinárodná konferencia s názvom "Za Boha, Kráľa a Vlast!" sa realizovala v spolupráci s Múzeom vo Svätom Antone, kde sa odborného podujatia zúčastnili prednášatelia

zo Slovenska, Maďarska, Čiech a Rakúska. Spoluriešiteľom úlohy za HMF bol Gábor Illés; výstupom konferencie má byť zborník.

Výstupom etnografického výskumu riešeného v minulom roku (2014) s názvom „Migračné toky novohradských kamenárov“, riešeného bývalým riaditeľom HMF Mgr. Attilom Agócsom, PhD., bola výstava v Galérii MVM s názvom: „Kamenári a kamenné kvety“, realizovaná v 2015.

Múzeum poskytovalo odbornú pomoc študentom i odborníkom, priebežne prebiehali odborné konzultácie: k bakalárskym prácam, k diplomovým prácam a k individuálnym výskumom (10 študentom).

V. Kultúrno-vzdelávacia a edičná činnosť, propagácia, spolupráca a styk s verejnosťou *a, Kultúrne podujatia organizované inštitúciou*

1. Desiaty ročník podujatia „Palócka Veľká noc“ bol usporiadaný v spolupráci s OZ Pro Gaudio a ďalšími miestnymi OZ a inštitúciami. Medzi vystupujúcimi bol detské folklórne súbory Malá Rakonca a Ďatelinka, členovia Folklórneho súboru Ifjú Szivek a hudobná skupina Cimbalom Trio. Kvôli nepriaznivému počasiu sa podujatie zrealizovalo v Mestskom kultúrnom stredisku.

2. Ôsmy ročník podujatia Noci múzeí a galérií na fil'akovskom hrade – odštartoval otvorením dvoch aktuálnych výstav v Mestskom vlastivednom múzeu a v Bebekovej veži („Kamenári a kamenné kvety“, „Naša budúcnosť v našej minulosti“). V rámci sprievodného programu sa uskutočnilo premietanie archívnych filmov niekdajšieho Filmového krúžku pri Závodnom klube vo Fil'akove z rokov 1967-1972 v MVM. V kazemate Fil'akovského hradu bola členmi historickej skupiny Defensores zriadená dobová krčma, v areály stredného hradu vystúpil folklórny súbor Furmička z MR, odohralo sa predstavenie divadla Csavarszínház a koncert kapely Guru Brothers. Podujatia sa zúčastnilo na dvoch miestach cca. 1600 ľudí.

3. Mestský deň detí – usporiadalo HMF v spolupráci s Centrom voľného času Iuvenes a Mestským kultúrnym strediskom. Okrem ukážok Policajného zboru SR, Hasičského a záchranného zboru, čakali na záujemcov maľovanie na tvár, tvorivé dielne, a vystúpenia umeleckých súborov miestnych škôl a združení, detského folklórneho súbor Szederinke a Jánošík. Pre deti boli pripravené aj súťaže šikovnosti, prekážková dráha, vystúpenie divadla Harry Teater a rozprávkové predstavenie Paramisi Társulat.

4. Deň detí na fiľakovskom hrade - usporiadalo HMF na Medzinárodný deň detí. Zamestnanci pripravili pre deti ukážky dobovej výstroje a zbraní. Inštitúcia dala vyhotoviť repliky dobových zbraní a oblečenia, ktoré si mohli vyskúšať a deti dostali aj malé prekvapenie v podobe sladkostí. Hrad navštívilo 220 detí.

b, Spoluorganizátorstvo a spolupráca na príprave podujatí externých organizátorov

HMF bolo aktívnym spoluorganizátorom viacerých podujatí konajúcich sa na hrade a v podhradí: Tábor Geoparku Novohrad-Nógrád, Historické hradné hry, Palócke dni, Tábor skrášľovania hradu.

V hradnom areáli sa formou prenájmu zrealizovali v r. 2015 tri podujatia: Fiľakovské historické hradné hry – OZ Koháry, súkromné podujatie - svadba, podujatie rytierskeho spolku Szent György Lovagrend. Externým organizátorom ďalších podujatí bol poskytnutý hradný areál bezplatne (Guľášový festival – Strana maďarskej koalície, Deň geoparku - ZPO Geopark Novohrad-Nógrád, Palócke dni – MsKS Fiľakovo, Stretnutie hudobníkov – Július Kalcsó, Rockový majáles - MsKS).

c, Propagácia

V r. 2015 pokračovalo HMF vo zvyšovaní propagačných aktivít týkajúcich sa hradu a podujatí v hradnom areáli. E-mailom sa rozosielali pozvánky širokému okruhu záujemcov. Komunikácia s médiami prebiehala osobne i formou tlačových správ pripravovaných riaditeľkou HMF a referentkou NTIC a ich následným rozosielaním širokému okruhu predstaviteľov printových a elektronických médií, i informačných portálov. HMF pravidelne spolupracovalo s tlačovými agentúrami a médiami: Kam do mesta, Új Szó, Rekus, Szabad Újság, Fiľakovské zvesti – Füleki Hírlap, Pátria Rádió, Rádio Regina BB, TV LocAll, Duna TV, STV2 - vysielanie v maďarskej reči a www.hirek.sk. Informácie o aktivitách HMF sa objavili aj v médiách: Pravda, Nový Čas, Novohradské noviny, Nógrád Megyei Hírlap (HU), Kossuth Rádió (HU), Fókusz Rádió (HU), TV Markíza, TV JOJ, MTV 1 (HU). HMF má platenú podstránku na portáli www.muzeum.sk, je webmastrom spoločnej dvojjazyčnej stránky novohradských hradov: www.neograd.eu. Vlastná internetová stránka HMF fungujúca v dvoch jazykových mutáciách (www.hradfilakovo.sk a www.fulekivar.sk) vytvára priestor pre všetky štyri organizačné zložky inštitúcie (hrad, mestské múzeum, mestská knižnica, NTIC) a sprístupňuje aj on-line katalóg knižnice. HMF pokračovalo aj v aktivitách na poli „web2 marketingu“ - okruh virtuálnych "priateľov" inštitúcie na Facebooku dosiahol koncom

roka 2015 približne 3200 osôb. Inštitúcia spolupracovala s OZ Koháry pri zabezpečovaní propagácie Fil'akovských historických hradných hier. Počet pozvánok rozoslaných e-mailom (direct mailing) za rok: 3600, počet článkov publikovaných v tlači za rok: 97, príspevky v elektronických médiách: 64, TV a rozhlas: 40, propagácia na internete: 194 príspevkov.

VI. Granty a dotácie

Na rok 2015 bolo vypracovaných päť múzejných projektov, z toho boli 4 úspešné. Celková suma získanej dotácie na podporu múzejnej činnosti za rok: 16.936,- € (využitých 14.736):

1. " Výskum Fil'akovského hradu na polohe Dolný hrad (5. etapa archeologického výskumu)" - grantový systém MK SR – schválená dotácia: 5.400,- €
2. " Vydanie dvojjazyčného sprievodcu po stálej expozícii Mestského vlastivedného múzea s názvom "Od fil'akovskej palmy k svetoznámemu kohútovi" - grantový systém MK SR – schválená dotácia: 2. 200,- €. Dotácia bola v plnej výške vrátená kvôli nedodaniu podkladových materiálov od autora
3. "Rozšírenie kamerového systému Hradného múzea vo Fil'akove v hradnom areáli a v Bebekovej bašte" - grantový systém MK SR – schválená dotácia: 3.600,- €
4. HMF sa zapojilo do grantového systému MK SR ako prijímateľ kultúrnych poukazov (dotácia príde formou preplatenia prijatých poukazov) - predpokladaná dotácia: min. 5. 736,- €

C. Knižničná činnosť – Mestská knižnica

I. Organizačné, personálne a technické zabezpečenie knižnice

Mestská knižnica vo Fil'akove je organizačnou súčasťou Hradného múzea vo Fil'akove od 15.12.2011. Personálne zabezpečenie oddelenia: priemerný evidenčný počet zamestnancov bol v roku 2015 2 – v knižnici pracovali 2 pracovníčky so stredoškolským knižničným vzdelaním a vypomáhala im 1 pracovníčka so stredoškolským vzdelaním zamestnávaná v rámci projektu ÚPSVaR „Podpora zamestnávaniaUoZ“ (marec - október 2015) a 1 pracovníčka s vysokoškolským vzdelaním v rámci projektu "Vykonávanie aktívnej činnosti formou menších obecných služieb" (júl - december 2015). Koncom decembra 2015 odišla jedna zo stálych knihovníčok do dôchodku (nedobrovoľne). Všetky priestory knižnice sú mimo pracovného času zamestnancov chránené elektronickým zabezpečovacím systémom.

II. Akvizície a stav knižného fondu

Fond knižnice bol dopĺňaný tak, aby vyhovoval potrebám mladších i starších, slovenských i maďarských čitateľov. Knižnica v roku 2015 získala spolu 713 zv. kníh kúpou aj darom. Finančné prostriedky vynaložené na nákup KF aj s predplatným periodík z rozpočtu HMF: **6011,31 €**. Ďalšie akvizície prebehli aj pomocou 3 úspešných projektov, z ktorých 2 boli realizované v rámci cezhraničnej spolupráce s MR.

Akvizícia kníh v roku 2015:

Forma získania		Zloženie prírastkov			
Kúpou	Darom	Odborná pre dospelých	Krásna pre dospelých	Odborná pre deti	Krásna pre deti
563	150	309	295	23	86
Spolu : 713		Spolu: 713			

Jazykové zloženie prírastkov		
Slovenský jazyk	Maďarský jazyk	Český jazyk
348	339	26
Spolu : 687 +26 zv. inojazyčnej literatúry Spolu: 713 zv.		

Knižnica pre svojich čitateľov objednávala 16 druhov novín a časopisov: Pravda, Sme, Új Szó, Novohradské noviny, Nový čas pre ženy, Slovenka, Týždeň, Szabad Újság, Vasárnap, Kiskegyed, Krásy Slovenska, Pekné bývanie, Lakáskultúra, Záhradkár, Zdravie, Historická Revue.

Ku koncu roka 2015 tvorilo fond Mestskej knižnice 38 549 výtlačkov. V tomto počte sú započítané aj výtlačky odbornej knižnice Hradného múzea vo Fiľakove v počte 4049 ks, ktoré sú súčasťou fondu Mestskej knižnice, evidujú sa ale pod iným kódovým značením ako ostatné knihy a čitateľom sú sprístupnené len prezenčne.

Zloženie fondu ku koncu roka 2015:

Odborná literatúra pre dospelých čitateľov	14 761
Krásna literatúra pre dospelých čitateľov	16 445
Odborná literatúra pre deti	1 404

Krásna literatúra pre deti	5 692
Neuvedené	247
Spolu	38 549

Knižnica pokračovala s retrospektívnym a priebežným elektronickým spracovávaním fondu v programe KIS MASK. V roku 2015 sa spracovalo 5393 zv. kníh, teda celkovo ku koncu roka bol elektronicky spracovaný celý fond knižnice. Elektronický on-line katalóg knižnice je dostupný cez spoločnú internetovú stránku HMF (www.hradfilakovo.sk) stále len počas pracovnej doby zamestnancov knižnice, on-line rezervácia bude aktivovaná až po získaní vhodného servera, ktorý na trhu stále nie je dostupný. Knižný fond sa proti krádežiam chráni elektromagnetickým ochranným systémom.

III. Výpožičky a registrovaní používatelia

1. Výpožičky

V roku 2015 knižnica zrealizovala 24 107 výpožičiek absenčných (mimo knižnicu) a 2272 výpožičiek prezenčných (čítaných v knižnici).

Z celkového počtu výpožičiek predstavovali:

- odborná literatúra pre dospelých čitateľov: 2142 zv.
- krásna literatúra pre dospelých čitateľov: 13.849 zv.
- odborná literatúra pre deti: 1.091 zv.
- krásna literatúra pre deti: 8.396 zv.
- výpožičky periodík: 701 ks.
- Spolu absenčné výpožičky: 24.107 zv.
- prezenčné výpožičky: 2.272 zv.
- SPOLU: 26.379 zv.**

2. Používatelia

V knižnici bolo v roku 2015 registrovaných 810 používateľov, z toho 617 tvorili používatelia do 15 rokov. Prudký nárast používateľov do 15 rokov nastal vďaka dobrej spolupráci so základnými školami v meste, využívaním „Kariet priateľov hradu“, ktoré umožňujú zápis deťom do knižnice zdarma. Knižnicu navštívilo v roku 2015 spolu 4.930 návštevníkov, z toho bolo 1 420 návštevníkov podujatí.

3. Iné služby knižnice

Mestská knižnica zabezpečuje pre svojich čitateľov aj medziknižničnú výpožičnú službu (MVS) – z iných knižníc sa pre čitateľov požičalo 18 zv. Online služby (verejný internet) knižnice využilo 102 návštevníkov. Internet je pre členov knižnice prístupný každý deň na hodinu zdarma. Inštitúcia poskytuje aj kopírovacie služby.

IV. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

V roku 2015 sa v knižnici uskutočnilo 59 podujatí pre verejnosť, ktorých sa zúčastnilo spolu 1420 návštevníkov:

- informačná výchova a exkurzie z MŠ a ZŠ: 36
- prezentácie kníh a besedy : 23
- **spolu : 59 podujatí**

hostia: József Gazdag, Lajos Gál, Attila Agócs
M. Košková, Róbert Laboda, Jozef Drenko,
P. Hirax Baričák, József Puntigán, Mária Adamová,
Zoltán Szászi

V. Stav elektronizácie knižnice

Mestská knižnica evidovala k 31. 12. 2015 spolu 4 osobné PC, z ktorých sú 4 funkčné s pripojením na internet. V knižnici je pripojenie WiFi pre používateľov. Knižnica spracováva elektronický katalóg, ktorý je dostupný na www.hradfilakovo.sk, vstupom do programu KIS MaSK. Pre účely verejného internetu slúži 1 počítač v **priestoroch** čítárne.

VI. Granty a dotácie

Na rok 2015 boli vypracované 4 knižničné projekty, úspešné boli všetky (2 SR, 2MR)

Z grantových systémov sa získalo spolu **7.248 €**:

Ministerstvo kultúry SR:

1. "Nákup výpožičného pultu a knižničných regálov do Mestskej knižnice vo Fil'akove" - 3.040 €
2. „ Akvizícia knižničného fondu pre Mestskú knižnicu vo Fil'akove“ -2.500 €.

Cezhraničné projekty:

1. Doplnenie knižného fondu knižnými jednotkami v maďarskom jazyku – Márai IV-program Ministerstva kultúry Maďarskej republiky – schválená nefinančná dotácia (formou knižného daru) v hodnote: - 1599.80 €.

2. Doplnenie knižného fondu knižnými jednotkami v maďarskom jazyku – NKA könyvtámogatási program - Ministerstva kultúry Maďarskej republiky – schválená nefinančná dotácia (formou knižného daru) v hodnote: - 108,62 €

VII. Spolupráca

Knižnica úzko spolupracovala so školskými zariadeniami v meste a s občianskymi združeniami mesta Fiľakovo.

D. Poskytovanie turisticko-informačných služieb – Novohradské turisticko-informačné centrum

Informácie sú turistom a iným návštevníkom mesta poskytované osobne v kancelárii, telefonicky, cez internet a prostredníctvom médií. NTIC poskytuje informácie o cestovnom ruchu v regióne (zariadenia, podujatia, návštevnosť v meste a na území Novohrad-Nógrád Geoparku) študentom vysokých škôl – konzultácie k seminárnym, bakalárskym a diplomovým prácam (10 študentom). Priebežne prebieha umiestňovanie propagačných materiálov HMF a plagátov miestnych podujatí v objektoch partnerov.

I. Marketing a propagácia:

V roku 2015 NTIC pripravilo 18 článkov do Fiľakovských zvestí, a v spolupráci vydalo kalendár podujatí. Okrem prípravy článkov sa robili korektúry a aj preklad článkov do každého čísla Fiľakovských zvestí: 67 prekladov za rok 2015. Mesačne spolupracovalo na príprave článkov o podujatiach do mesačníka Kam do mesta. Podujatia sa prostredníctvom NTIC zverejňovali aj mesačníku NOS LC – Rekus: 7 článkov.

Zamestnanci kancelárie pripravili niekoľko tlačových správ a propagačných článkov na elektronické zverejnenie: rozšírený text o Fiľakove na webstránku OOCR TNaP, text o kultúrnych podujatiach – do tlačovej správy SACR, údaje do kalendára podujatí SACR 2015, kalendár podujatí vo Fiľakove na rok 2015 (slov. + maď. j.), príprava textov o peších túrach organizovaných Z.p.o GNN a NTIC do rozhlasu, zoznam remeselníkov, umelcov a umeleckých súborov a hudobných skupín, aktualizácia školských zariadení, kontaktov – hotely, reštaurácie, penzióny vo Fiľakove a v okolí.

Zamestnanci spolupracovali so SAD Lučenec a.s. pri príprave informačných plagátov na autobusovú zastávku vo Fiľakove – geologické, prírodné a kultúrno-historické hodnoty

okolía ako aj s Novohradskou knižnicou v Lučenci, a aj s Oddelením regionálnej literatúry a bibliografie pri zbere článkov o meste Fil'akovo.

K činnosti NTIC patrí aj mesačné zverejňovanie podujatí na portáloch cestovného ruchu, ako www.nocka.sk, www.kultiplex.sk, www.slovakia.travel, www.vstupvolny.s, www.kedykam.sk, www.ajDnes.sk. Doručili sa propagačné materiály HMF do partnerských hotelov a kúpeľov- 20 zariadení na Slovensku a 4 v Maďarsku. Spolupracuje so školami v rámci SR – zaslanie propagačných materiálov o fil'akovskom hrade (cca 1830 ZŠ a 231 SŠ). Poskytuje propagačné materiály pre zahraničných hostí mesta Fil'akovo, pre partnerské informačné kancelárie (HU,SK).

II. Účasť na výstavách a veľtrhoch CR a na odborných podujatiach:

- 1/2015 – účasť na veľtrhu CR IFT Slovakiatour 2015
- účasť na workshopoch organizovaných Z.p.o GNN
- 2/2015 – účasť na veľtrhu CR Utazás 2015
- 3/2015- Spolupráca pri organizovaní výletu zahraničných turistov do Banskej Štiavnice
- 5/2015 – účasť na EXPO Trenčín
- 5/2015 – účasť na podujatí: „Dni turizmu“ v Lipovanoch

III. Spoluorganizovanie podujatí a iná spolupráca:

V marci a v októbri 2015 NTIC zorganizovalo poznávací výlet do Banskej Štiavnice (návšteva vybraných múzeí, stravovanie, sprievodcovská služba) pre profesorov a 34 študentov strednej školy Berzsényi Dániel Gimnázium, Budapest. Zúčastnilo sa na podujatiach: apríl 2015 – Palócka Veľká noc, máj 2015 – Noc múzeí a galérií. V máji sprevádzalo študentov TUKE na PP Belinské skaly. Zabezpečilo obnovu poškodeného a rozmiestnenie chýbajúcich značení: *Hrad-Vár-Castle* v meste Fil'akovo.

NTIC spolupracovala NNG na príprave a realizácii peších turistických výletov vo februári 2015, v marci 2015, v máji 2015, v júni 2015, v septembri 2015 a v novembri 2015. Aktívne spolupracovalo so Z.p.o Geopark Novohrad – Nógrád pri organizovaní Týždňa európskych geoparkov.

V auguste zabezpečila kancelária sprevádzanie zahraničných turistov (hostí mesta Fil'akovo – HU,RO,PL): Fil'akovský hrad, Mestské vlastivedné múzeum, Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie a františkánsky kláštor vo Fil'akove; sprevádzanie

zahraničných hostí (HU,RO,SB) obce Veľké Dravce. V danom mesiaci sa konal "Zraz hudobníkov", kde NTIC zabezpečila predaj pstupeniiek.

V rámci vzdelávacej činnosti bol v septembri zabezpečený odborný výcvik študentov Strednej odbornej školy z Lučenca. Informácie k diplomovým a bakalárskym prácam boli poskytnuté 10 študentom.

V novembri sa pracovníci zúčastnili na pracovnej porade v obci Eresztvény (HU) – príprava na Medvešský fotomaratón 2016.

V rámci podnikateľskej činnosti NTIC sa vedie evidencia a vykonáva správa ubytovacích priestorov NTIC, predaj propagačných materiálov, administratívnych služieb, knižných publikácií a suvenírov.

NTIC sa podieľa na rozšírení a napĺňaní podstránky NTIC, vytvorilo stránku na fecebooku a naplňa ju aktuálnymi podujatiami, robilo prieskum trhu a zabezpečenie billboardov za účelom propagácie fiľakovského hradu, priebežne zasielalo informácií turistom/záujemcom o službách a možnosti návštev turistických pozoruhodností v okolí, spolupracovalo s Ministerstvom dopravy, výstavby a RR, doručilo aktuálne propagačné materiály na Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Oddelenie kultúry a cestovného ruchu, v slovenskej, anglickej a nemeckej jazykovej mutácii, spolupracovalo s Palóc Út Klaszter Egyesület – zaslaný zoznam kultúrnych podujatí na rok 2016.

Maloobchodná činnosť a zdaňovaná činnosť:

Na základe Živnostenského listu č. OŽP-C/2008/00116-2/CR1 vykonáva naša organizácia maloobchodnú činnosť. V rámci tejto činnosti sa v miestnosti lektorov v prístavbe Maďarského spoločenského domu predávajú rôzne suveníry, ako brožúry, pohľadnice, magnetky na chladničku, DVD, CD, knižné publikácie a keramika.

Od 01.01.2012 v súvislosti s reorganizáciou bolo k Hradnému múzeu pričlenené Novohradské turisticko-informačné centrum (ďalej NTIC), v ktorom sa vykonáva tiež maloobchodná činnosť – predaj suvenírov, máp, brožúr, ďalej sa poskytujú kopírovacie, faxovacie a tlačové služby a ubytovanie. Súčasťou Hradného múzea sa v rámci reorganizácie stala aj Mestská knižnica. V budove Vigado, v ktorej sa prevádzkuje knižnica, sa prenajímajú miestnosti pre miestnu organizáciu „Klub dôchodcov“ a šatňa za javiskom pre účely nácviiku fiľakovskej hudobnej skupiny Guru Brothers.

Tovar sa obstarával dvoma spôsobmi, a to menší sortiment tovaru sa obstarával formou komisionárskych zmlúv (ak sa dalo dohodnúť s dodávateľom) a väčší na faktúru. S cieľom spestrenia ponuky tovaru sa ďalej rozširoval okruh dodávateľov aj tovaru (napr. o

brožúry propagujúce Fiľakovský hrad, rôzne mapy, šperky, drevené meče, viac druhov magnetiek, turistické známky, knižné publikácie v slovenskom a maďarskom jazyku, kľúčenky, keramický tovar). V roku 2014 sa z predaja tovaru dosiahli tržby vo výške 5.812,72 Eur (z toho na hrade 5.257,10 Eur a v NTIC 555,62 Eur). Oproti r. 2014 sa zaznamenal mierny nárast o 405,66 Eur (v r. 2014 boli tržby vo výške 5.407,06 Eur).

Okrem tržieb z predaja tovaru zdaneniu podliehajú aj príjmy z prenájmu (jedná sa o prenájom hradného dvora na koncerty a rôzne iné komerčné podujatia, na komerčné fotografovanie, prenájom plochy na predajné stánky, prenájom kancelárie a nebytových priestorov v NTIC a vo Vigade, prenájom pozemku). V r. 2015 boli príjmy z prenájmu v celkovej výške: 1.882,02 Eur, z toho HMF – 856,- Eur, NTIC – 486,02,- Eur, Vigado – 540,- Eur. Tu treba poznamenať, že príjmy z prenájmu NTIC a Vigado v 2015 boli súčasťou rozpočtovaných príjmov.

Zdaneniu ďalej podliehajú aj príjmy z ubytovania: 12 lôžok v podkrovných priestoroch NTIC – v roku 2015 bolo ubytovaných 143 osôb, počet prenocovaní 410 nocí, príjmy boli sume 1.045,- Eur a príjmy za poskytované služby (kopírovanie, faxovanie a tlač) v sume 23,31 Eur. Oproti r. 2014 príjmy z ubytovania klesli o 686,- Eur, t.j. o 39,64 %, bolo to zapríčinené tým, že z počtu 410 prenocovaní bolo 288 prenocovaní neplatiacich. Zdaňované príjmy činia spolu : **8.764,07 Eur** (vrátane prijatých úrokov – 1,02 Eur).

Výdavky boli vo výške : **6.909,94 Eur** a v nasledovnej štruktúre:

a) spotreba materiálu	37,80 Eur
b) spotreba energie (aliquót.časť)	156,57 Eur
c) spotreba nakúpeného tovaru	3.808,30 Eur
d) opravy a udržiavanie	0,00 Eur
e) ostatné služby	134,00 Eur
f) mzdy (aliquót.časť)	1.996,78 Eur
g) zákonné soc.poist. (aliquót.č.)	660,75 Eur
h) odpisy (registrač.pokladnice)	48,28 Eur
ch) kurzové straty	1,14 Eur
i) poplatky (bankové)	66,32 Eur.

Ako zo štruktúry výdavkov vidieť najväčšiu čiastku tvorí spotreba nakúpeného tovaru. Ďalšiu veľmi významnú položku predstavujú mzdy lektorov a pracovníkov NTIC a zákonné sociálne poistenie (ide o rozpočítanú aliquótnu čiastku, nakoľko lektori na hrade a pracovníci NTIC sú zároveň aj predavačmi v maloobchodnej predajni).

Zisk z maloobchodnej činnosti a zo zdaňovanej činnosti sa dosiahol vo výške **1.854,13 Eur** (ešte pred zdanením). Daň vypočítaná v daňovom priznaní za rok 2015 bola vo výške 407,90 Eur a zrazená daň z úrokov vo výške 0,18 Eur.